

Mechanické vlnění, akustika

1. Vlnění má v daném prostředí vlnovou délku λ_1 a rychlost o velikosti v_1 . Po průchodu do jiného prostředí se jeho vlnová délka změní na λ_2 . Určete velikost rychlosti v_2 vlnění v tomto prostředí.
2. Ze zdroje zvuku se ve vodě šíří vlnění s periodou 2 ms a s vlnovou délkou 2,9 m. Jak velká je rychlost zvuku ve vodě?
3. Zvuk o frekvenci 200 Hz se šíří ve vodě rychlostí o velikosti $1450 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$. Určete vlnovou délku zvukových vln.
4. Pozorovatel, který stojí ve vzdálenosti 4 km od střelce, zjistí, že mezi zábleskem a zvukovým vjemem při výstřelu uplyne doba 12,0 s. Určete velikost rychlosti zvuku ve vzduchu.
5. Velikost rychlosti ultrazvuku v ocelovém válečku je $5200 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$. Kvalitu válečku zkoumáme ultrazvukovým defektoskopem. Ultrazvuk ze sondy defektoskopu přiložené na podstavu P_1 válečku postupuje ve směru jeho osy a odrazí se jednak na trhlíně (defektu) T, jednak na druhé podstavě P_2 válečku. Po odrazu se opět vrací na sondu. Na obrazovce defektoskopu se na časové ose zobrazí dvě maxima, odpovídající dobám mezi vysláním signálu sondou a jeho přijetím po odrazu. Určete vzdálenost trhliny od podstavu P_2 , jestliže $t_2 - t_1 = 10^{-5} \text{ s}$.
6. Turista, který stojí na okraji propasti, uslyší zvuk dopadu kamene na její dno po uplynutí doby 4,0 s od začátku pádu kamene. Jak hluboká je propast?
7. Netopýr se pohybuje směrem k překážce stálou rychlostí o velikosti $10 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$. Zvukový signál, který vyslal směrem dopředu, se po odrazu vrátil k netopýrovi za dobu 0,15 s od vyslání. Teplota vzduchu je $26 \text{ }^\circ\text{C}$. Kolik času zbylo netopýrovi, aby se překážce vyhnul?
8. Mechanická vlna je popsána rovnicí:

$$\{y\} = 4 \cdot 10^{-2} \sin 2\pi (8\{t\} - 5\{x\}).$$

Určete: a) amplitudu výchylky, b) periodu, c) frekvenci, d) úhlovou frekvenci, e) vlnovou délku, f) rychlost vlny.

9. Harmonická vlna se šíří od zdroje vlnění, který je umístěn v počátku souřadnicové soustavy v kladném směru osy x . Určete okamžitou výchylku hmotného bodu vzdáleného $x = \lambda/12$ od zdroje vlnění v čase $t = T/6$. Amplituda výchylky je 0,05 m.
10. Vlnění s periodou T postupuje podél osy x . Bod o souřadnici $x = 4 \text{ cm}$ má v čase $T/6$ okamžitou výchylku rovnou polovině amplitudy. Určete vlnovou délku vlnění.
11. Vlnění o periodě T a vlnové délce l se šíří ze zdroje podél přímky. V čase $T/2$ má bod, který leží na přímce ve vzdálenosti $l/3$ od zdroje, okamžitou výchylku 5 cm. Určete amplitudu vlnění.
12. Pro okamžitou výchylku kmitajícího zdroje vlnění platí vztah $\{y\} = 0,03 \cdot \sin 20\pi\{t\}$ za předpokladu, že délku vyjadřujeme v metrech a čas v sekundách. Velikost fázové rychlosti vlnění je $200 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$. Určete a) periodu kmitů, b) okamžitou výchylku bodu, který leží ve vzdálenosti 5 m od zdroje, v čase 0,1 s od začátku kmitání zdroje.
13. Určete vlnovou délku stojatého vlnění, je-li vzdálenost mezi prvním a třetím uzlem 0,20 m.
14. Určete vlnovou délku stojatého vlnění, leží-li sousední kmitny ve vzájemné vzdálenosti 20 cm.
15. Struna délky 1 m má základní tón o frekvenci 1 000 Hz. Určete rychlost, kterou se strunou může šířit postupné vlnění. Jaká je vlnová délka zvuku, který se šíří vzduchem do okolí struny? Rychlost šíření zvuku ve vzduchu je $340 \text{ m}\cdot\text{s}^{-1}$.
16. Mechanické vlnění je popsáno rovnicí
$$\{y\} = 0,05 \sin (1982\{t\} - 6\{x\}).$$
a) Uslyšíme toto vlnění jako zvuk? Dokažte. Určete: b) vlnovou délku, c) rychlost šíření tohoto zvuku.
17. Jaká je intenzita zvuku, jehož hladina intenzity je 50 dB?
18. O kolik se zvýší hladina intenzity zvuku, jestliže se jeho intenzita zvýší pětkrát?